

PROF. STANISŁAW FILIPOWICZ
CZAS OSZUSTÓW I GRAFOMANÓW

JAKUB DYMEK
NOWY CYKL **GLOBALNIE**

WDOWY PO GÓRNIKACH
WALCZĄ O SPRAWIEDLIWOŚĆ

ORLEN – SKARBONKA
MINISTRA FINANSÓW

**JAK KACZYŃSKI Z MASONA I SOCJALISTY
ZROBIŁ IKONĘ PRAWICY**

MIT OLSZEWSKIEGO

ISSN: 1509-3115 Indeks: 353299

9 771509 311201

**Monografia poświęcona
Stefanowi Starzyńskiemu,
prezydentowi Warszawy
w latach 1934–1939,
autorstwa dr Beaty Michalec
już w sprzedaży!**

Książka o objętości ponad 1000 stron zawiera wiele ważnych informacji o inicjatywach i programie samorządowym Starzyńskiego, działalności przedwojennych towarzystw przyjaciół dzielnic stolicy oraz powiązanych losów prezydenta i Stanisława Lorentza. Bezpośrednie obserwacje autorki nie tylko jako byłej społecznej prezes Towarzystwa Przyjaciół Warszawy, zarazem historyka regionalisty-*varsavianisty*, ale także jako samorządowca – radnej m.st. Warszawy wskazują, że rozwój stolicy oparty jest na inicjatywach i planach rozwoju rozpoczętych za czasów Stefana Starzyńskiego, które wpisały się współcześnie w obserwowany w Warszawie proces zmian społecznych, gospodarczych i urbanistycznych.

Do nabycia w księgarni stacjonarnej Muzeum Niepodległości:

al. Solidarności 62, 00-240 Warszawa

tel.: 570 522 744, 22 826 90 91, e-mail: ksiegarnia@muzn.pl

oraz

w księgarni internetowej:

ksiegarnia.muzeum-niepodleglosci.pl

Nagrody wręczane były podczas Targów Książki w Warszawie. Nagrodę w imieniu wydawców trylogii odebrali jej redaktorzy: prof. Joanna Schiller-Walicka (Instytut Historii Nauki PAN) i red. Paweł Dybicz (Fundacja Oratio Recta).

Trylogia prof. Walickiego nagrodzona!

Spośród 118 tytułów zgłoszonych przez 39 wydawców do konkursu ACADEMIA 2022 to właśnie trylogia Andrzeja Walickiego zatytułowana „PRL i skok do neoliberalizmu” (tomy I-III) znalazła się wśród czterech wyróżnionych w kategorii publikacji w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych. Trylogia została nagrodzona przez rektora Uniwersytetu Warszawskiego prof. Alojzego Z. Nowaka. Nagrodę główną w tej kategorii otrzymał prof. Maciej Gołąb, muzykolog z Uniwersytetu Wrocławskiego, za pracę „Mazurek Dąbrowskiego. Muzyczne narodziny hymnu”.

Polityczny testament prof. Andrzeja Walickiego

Trzy tomy najważniejszych pism wybitnego intelektualisty

I TOM 75 zł

II TOM 76 zł

III TOM 77 zł

PAKIET 220 zł 190 zł

Zamów książki na sklep.tygodnikprzeglad.pl lub wpłać na konto: 72 1090 2851 0000 0001 2023 9821 Fundacja Oratio Recta, 03-410 Warszawa, ul. Inżynierska 3 lok. 7

W NUMERZE

KRAJ

- 8 Czas oszustów i grafomanów**
– rozmowa z prof. Stanisławem Filipowiczem
- 16 Niekończące się tragedie**
Lekceważone wdowy po górnikach
- 18 Orlen – skarbonka ministra finansów**
Z każdym dniem biedniejemy
- 40 Turysto, wróć!**
Polacy nie czekają na oferty last minute
- 54 E-alkohol bliżej?**
Sprzedaż online dla świadomych konsumentów

HISTORIA

- 12 Mit Olszewskiego**
Jak Kaczyński stworzył ikonę prawicy

WOJNA W UKRAINIE

- 22 Komu opłaca się wojna?**
Wygrywa zbrojeniówka USA
- 26 „Zielono” i cyfrowo**
Mniej znane oblicza wojny

ZAGRANICA

- 28 Pacyfizm po włosku**
Korespondencja z Rzymu
- 31 Na łasce partii**
Joe Biden nie wygra z polaryzacją
- 50 Gwałt jako narzędzie walki**
Śmierć nie zawsze jest najgorsza

OPINIE

- 34 Jakub Dymek**
Koniec świata prostych recept
- 38 Stephen M. Walt**
Elity polityczne nie rozumieją potęgę nacjonalizmu

PRZEGLĄD ZWIĄZKOWY

- 37 Ludziom zaczyna brakować pieniędzy!**

KULTURA

- 44 Odrobina męczyzny**
Wspomnienie o Wiesławie Michnikowskim
- 46 Soliści wracają do gry**
Siła w monodramie
- 48 Culturalia**
- 66 Fantazmatyczne pastele Jacka Palucha**

ZDROWIE

- 56 Czujność, ale bez paniki**
– rozmowa z dr Katarzyną Zych-Krekora

ZWIERZĘTA

- 58 Życ jak jeże**
W dzień jedzą na zapas

FELIETONY I KOMENTARZE

- 21 Roman Kurkiewicz**
Aj, nadchodzi AI
- 25 Andrzej Szahaj**
Dokończyć decentralizację
- 43 Tomasz Jastrun**
Okropna irytacja
- 49 Wojciech Kuczok**
Przenicować wszystko
- 53 Agnieszka Wolny-Hamkało**
Falda

26

WOJNA W UKRAINIE

„ZIELONO” I CYFROWO

Mniej znane oblicza wojny

56

ZDROWIE

CZUJNOŚĆ, ALE BEZ PANIKI

– rozmowa
z dr Katarzyną
Zych-Krekora

58

ŻYC JAK JEZE

W dzień jedzą na zapas

ZWIERZĘTA

Projekt okładki: Daria Słowińska-Kettner

FOT. KRZYSZTOF WÓJCIK/FORUM

f Na dyplomację był czas po Majdanie

Wywiad z prof. Bronisławem Łagowskim (PRZEGLĄD nr 22) przynosi mądre, wyważone wypowiedzi człowieka, który zna i rozumie rzeczywistość i widzi świat z perspektywy swojego ogromnego doświadczenia i wielkiej wiedzy, a także dystansu. Byłam we Lwowie około dwóch miesięcy przed Majdanem i pomnik Bandery już tam stał. Stosunek miejscowych Ukraińców do nas był niechętny. Inaczej z Białorusinami – miałam w pracy kolegów, profesorów białoruskich, którzy u nas uzupełniali swój budżet. Lubili nas i szanowali, ale ich ojczyzną była Białoruś, nie Polska czy zachód Europy. Ich ocena Łukaszenki była krytyczna, jednak nie negowali tego, że jest przywódcą ich państwa. I tutaj wątpliwość w możliwość większego wpływu Polski na wykształcenie się demokracji w rozumieniu europejskim na Białorusi.

Ewa Wesółowska

f Wasze i nasze zwycięstwo

II wojna światowa w Europie została zakończona w maju 1945 r. przy ogromnym wkładzie armii ZSRR. Prawda, w Armii Czerwonej przeważali Rosjanie, ale również byli żołnierze innych narodowości, składających się na Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich, w tym niemała rzesza Ukraińców. Swój wkład wnieśli też żołnierze polscy, ze sformowanych na terenie ZSRR jednostek polskich, walczących pod polskim sztandarem. Zarówno ci walczący u boku aliantów, jak i ci biorący udział w wyzwolaniu spod hitlerowskiej okupacji ziem polskich. Jeśli więc Narodowy Dzień Zwycięstwa – to powinien być świętem wszystkich Polaków, tych, co walczyli z faszyzmem na wschodzie i na zachodzie, i tych, co przyczynili się do powstania i odbudowy Polski na arenie międzynarodowej. Święto zadumy nad przyczynami tej strasznej katastrofy lat 1939-1945. A Polska nie powinna uczestniczyć w burzeniu pomników poświęconych pamięci tych, którzy za to zwycięstwo oddali życie. W tym żołnierzy polskich walczących u boku Armii Czerwonej. Ale od dłuższego już czasu wiele wskazuje, że faszyzm się odradza, przy biernej postawie władz i części społeczeństwa, także w Polsce!

Marian Wiśniewski

f Po wizycie prezydenta Dudy w Kijowie

W Ukrainie nie ma wojny, tylko jest wojenka. Na Zachodzie dobrze o tym wiedzieli, że ona będzie, bo Zachód wspólnie z Ukrainą za to odpowiada. Ukraina podpisała porozumienie w Mińsku, ale nigdy go nie przestrzegala. Zelenski i Duda mają teraz misję i wszystkim krajom chcą zaimponować, że prowadzą walkę z najgorszym wrogiem pod słońcem. Prowadzimy śmieszna politykę, a dalsze podżeganie do wojenki prowadzi do tego, że Europa powoli wchodzi na solidne pole minowe. Dobrze wyjaśnił to Henry Kissinger w Davos. Może nie każdy do zrozumienia, ale dał on do zrozumienia, że Ukraina jest za mała, aby stawiać warunki. Pora zacząć myśleć. Czas nagli.

Andrzej Kościański

ZDJĘCIE TYGODNIA

Czuwanie po strzelaninie w Uvalde w Teksasie, 25 maja 2022 r. 18-latek wtargnął z bronią do szkoły podstawowej, zabił 19 dzieci i dwoje nauczycieli. Na zdjęciu Nevaeh Bravo, jedna z ofiar.

PYTANIE TYGODNIA | Jakimi prezentami nie powinno się obdarowywać dzieci?

AGNIESZKA JASTRĘBSKA,

psycholog, psychoterapeuta, stowarzyszenie Noesis

To zależy od ich wieku. Badania pokazują, że dzieci w wieku od trzech do pięciu lat bardziej cieszą się z rzeczy materialnych niż z jakiegoś doświadczenia, np. wycieczki. Wraz z dorastaniem zaczynają czerpać więcej przyjemności ze wspólnych doświadczeń z rodzicami. Zbyt wiele prezentów może zmienić ich zachowanie. Dziecko, które jest nimi zasypywane, w dorosłym życiu może być bardziej podatne na zadłużanie się, hazard i kompulsywne zakupy. Rozpakowywanie góry prezentów wywołuje przypyływ szczęścia, jest ono jednak krótkotrwałe. Nadmiar prezentów obniża poczucie własnej wartości. Dzieci, które dostają ich mniej, ale mają pozytywne relacje z rodzicami i rówieśnikami, uzyskują wyższe wyniki w testach samooceny.

MARZENA KĘDRA,

dyrektor Publicznej Szkoły Podstawowej Cogito w Poznaniu, działaczka edukacyjna

Odpowiedź na to pytanie będzie w dużym stopniu uzależniona od potrzeb i zainteresowań konkretnego dziecka. Na pewno nie powinniśmy wybierać na prezenty zwierząt domowych, bo piesek czy kotek to nie zabawka, a jego przyjęcie do domu i rozpoczęcie opieki wymaga odpowiedniego przygotowania. Jestem także przeciwniczką bardzo drogich prezentów, takich jak laptopy czy nowe modele telefonów, bo mogą one sprawić,

że dziecko nie nauczy się cieszyć z małych rzeczy. Gdy będzie miało dosłownie wszystko, kolejne podarunki będą dawać mu radość tylko przez chwilę. Uważać należy też z prezentami potencjalnie szkodliwymi dla zdrowia, takimi jak słodycze.

EWA SOLARZ,

Fundacja Dobry Rozwój

Zanim kupimy prezent, zastanówmy się chwilę. Każde dziecko ma rocznie około sześciu okazji do otrzymywania prezentów (urodziny, imieniny, Dzień Dziecka, „pod poduszkę”, Boże Narodzenie, inna). Przeważnie dostaje je co najmniej z czterech stron (rodzice, dziadkowie ze strony mamy, dziadkowie ze strony taty, wujkowie/inni). Rocznie oznacza to przynajmniej 24 rzeczy: misie, gry, puzzle, klocki, samochody, lalki. Przez 15 lat daje to... 360 rzeczy na jedno dziecko. Gdzieś trzeba je trzymać, wiele się zepsuje, a większość niestety zostanie odpadami niemożliwymi do recyklingu. Nie powinno się dawać prezentów plastikowych, na chwilę, z surowców niewiadomego pochodzenia.

JANINA FRYKACZ,

czytelniczka PRZEGLĄDU

Zdecydowanie nie zabawkami militarnymi! I nie żywymi stworzeniami, których przysposobienie powinno być wspólnie uzgodnione i poprzedzone ustaleniami w kwestii związanych z nimi obowiązków.